

---

een breuk in het historisch bewustzijn met zich meebrengen, waardoor het christelijke verleden van ons werelddeel steeds minder herkenbaar zou worden, een terra incognita voor toekomstige generaties. Gelukkig had hij ook oog voor de vitaliteit van het christendom in andere werelddelen, maar voor alles putte hij – voor zichzelf én voor onze tijd – troost uit het woord van de psalmist: ‘Mijn tijden zijn in Uw hand.’

Gemeente, voorzover wij geneigd zijn het pessimisme van George Puchinger te delen – en er zijn genoeg redenen om bezorgd te zijn –, dan mogen wij niet vergeten dat wij onze gestorven vriend herdenken in de tijd van Advent, in de tijd van de verwachting. Daarom is het goed dat wij in dit uur van herinnering teruggaan naar de gebeurtenis, die de bron vormt van onze verwachting en aan het begin staat van onze christelijke jaartelling, naar de geboorte van Christus.

Het kerstverhaal dat Lukas vertelt is een wonderlijk verhaal, dat zich op velerlei wijze laat lezen. Het is een verhaal waarin *Wahrheit* und *Dichtung* op onnavolgbare wijze met elkaar verweven zijn, maar het is tevens een verhaal dat door Lukas in een historische context wordt geplaatst. ‘En het geschiedde in die dagen’, zo begint hij zijn verhaal dat met de uiterste bondigheid wordt verteld. Met dat ‘En het geschiedde’ geeft hij de geboorte van Christus een plaats in ruimte en tijd, zodat het een herkenbaar deel wordt van onze eigen geschiedenis.

Wij zien twee mensen, Jozef en Maria, die op weg gaan naar hun land van herkomst, om daar te worden ingeschreven. Zij zijn op weg als nazaten van koning David (en dus als dragers van het verleden), maar meer nog als dragers van de belofte van Jesaja (van de toekomst). Maar als zij dan eindelijk in Bethlehem, in hun land van herkomst aankomen, is er geen plaats voor hen. Daarmee dreigt hun verblijf, ja hun hele bestaan, zinloos te worden.

Maar dan grijpt God in, op Zijn tijd en op Zijn plaats. Opnieuw klinkt het ‘En het geschiedde’. ‘En het geschiedde, dat de dagen vervuld werden’. Op Gods tijd voltrekt zich het wonder van de geboorte van Christus. Dat wonder voltrekt zich niet in een herberg, temidden van de mensen, maar in een stal met dieren. En daarmee wordt ons nog eens ten overvloede duidelijk gemaakt, dat de geschiedenis met de geboorte van Christus een heel nieuw begin maakt, want